

PRACOWNIA LITERATURY OŚWIECENIA
INSTYTUTU BADAŃ LITERACKICH PAN

MUZEUM PAŁACU KRÓLA JANA III w WILANOWIE

MIASTO RADZYŃ PODLASKI



POTOCY Z LINII RADZYŃSKIEJ
LITERATURA – KULTURA – DZIAŁALNOŚĆ PUBLICZNA



PRACOWNIA LITERATURY OŚWIECENIA INSTYTUTU BADAŃ LITERACKICH PAN

MUZEUM PAŁACU KRÓLA JANA III W WILANOWIE

ORAZ

MIASTO RADZYŃ PODLASKI

POD HONOROWYM PATRONATEM

POLSKIEGO TOWARZYSTWA BADAŃ NAD WIEKIEM OSIEMNASTYM

mają zaszczyt zaprosić do udziału
w interdyscyplinarnej konferencji naukowej



OTOCCY Z LINII RADZYŃSKIEJ

LITERATURA – KULTURA – DZIAŁALNOŚĆ PUBLICZNA

Spotkanie to pomyślane zostało jako przestrzeń do wspólnej refleksji nad losami i dokonaniem jednej z najbardziej wpływowych rodzin magnackich XVIII-wiecznej Rzeczypospolitej. Celem naszej konferencji jest interdyscyplinarne spojrzenie na ród Potockich z linii radzyńskiej, którego historię i znaczenie uosabiają Eustachy Potocki, generał artylerii litewskiej, oraz jego żona, Marianna z Kątskich Potocka. Ich wspólna wizja i działania nie tylko doprowadziły do niezwyklego rozkwitu Radzyna, ale także ukształtowały kolejne pokolenie wybitnych przedstawicieli polskiego wieku światła. Dlatego też w centrum naukowych dociekań pragniemy postawić wielowymiarową działalność fundatorów oraz ich dzieci: Cecylii Urszuli, Kajetana, Ignacego, Jerzego Michała, Jana Nepomucena oraz Stanisława Kostki Potockich.

Uwagę pragniemy poświęcić również kręgowi kobiet działających w rodzinie, których wpływ na życie kulturalne, towarzyskie i polityczne epoki pozostaje nie do przecenienia. Obok Marianny Potockiej, Cecylii Urszuli Sanguszkowej czy Katarzyny z Potockich Kossakowskiej chcielibyśmy przybliżyć postacie małżonek panów Potockich: Elżbiety z Lubomirskich, Barbary Teresy z Brzostowskich, Tekli z Jabłonowskich, Anny z Wyhowskich oraz Aleksandry z Lubomirskich.

Skala mecenatu artystycznego Eustachego Potockiego, skupiającego w Radzynie najwybitniejsze talenty epoki, budzi podziw do dziś. Obecność tak znamienitych twórców jak architekt – Jakub Fontana, rzeźbiarz – Jan Chryzostom Redler czy malarz – Jan Bogumił Plersch, a w późniejszym okresie także ogrodników z rodziny Knackfusów, uczyniła z radzyńskiej rezydencji jedno z ważniejszych centrów artystycznych kraju. Tę aurę twórczego fermentu dopełniała kultura muzyczna dworu, uosabiana przez działalność wybitnego kapelmistrza, Feliksa Lipińskiego. Fakt, że to właśnie w Radzynie dorastał jeden z największych wirtuozów skrzypiec, Karol Lipiński, otwiera przed nami niezwykle inspirujące, a wciąż wymagające zgłębienia perspektywy badawcze.

Dlatego wierzymy, że spotkanie w rezydencji Potockich stanie się płaszczyzną ożywionej wymiany myśli dla literaturoznawców, historyków, historyków myśli politycznej, historyków sztuki, ogrodnictwa, wychowania, archeologów, muzeologów, archiwistów, bibliologów, a także muzykologów.

W nadziei na ożywioną dyskusję, chcielibyśmy zaproponować Państwu kilka wątków, które mogłyby stać się punktem wyjścia dla wspólnych rozważań:

- twórczość literacka, przekłady, teoria literatury: analiza dorobku literackiego, praktyk translatorskich oraz obiegu myśli oświeceniowej;
- działalność polityczna, dyplomatyczna i wojskowa: rola członków rodziny w pracach sejmowych, w kręgach reformatorskich Sejmu Czteroletniego, misje zagraniczne oraz kariery militarne;
- edukacja i myśl społeczna: zaangażowanie w prace Komisji Edukacji Narodowej oraz innych instytucji o profilu edukacyjnym;
- kultura muzyczna i życie artystyczne dworu: funkcjonowanie kapeli dworskiej pod kierownictwem Feliksa Lipińskiego oraz radzyńskie korzenie talentu Karola Lipińskiego;
- mecenat artystyczny, fundacje architektoniczne i kolekcjonerstwo: historia osiemnastowiecznej przebudowy pałacu w Radzynie Podlaskim, współpraca z Jakubem Fontaną, Janem Chryzostomem Redlerem i Janem Bogumiłem Plerschem;
- pasje archeologiczne: wkład w powstanie pierwszych polskich instytucji muzealnych;
- historia kobiet i życie prywatne: aktywność kobiet z rodu Potockich jako pełnoprawnych uczestniczek życia intelektualnego, relacje rodzinne i rola salonu jako miejsca debaty;
- recepcja i pamięć: obecność rodu Potockich w historiografii, literaturze oraz proces kształtowania tożsamości regionalnej Radzyna Podlaskiego.

Mając nadzieję, że w zaproponowanych obszarach znajdą Państwo problematykę odpowiadającą własnym pasjom naukowym, pozostajemy otwarci na wszelkie sugestie, które wzbogacą interdyscyplinarny charakter naszych obrad.

Informacje organizacyjne

Obrady zaplanowano na 16-18 września 2026 w gościnnych przestrzeniach Pałacu Potockich. Wystąpienia prelegentów, na które przewidziano po 20 minut, wygłaszane będą w języku polskim. Udział w wydarzeniu wiąże się z opłatą w wysokości 400 zł, pokrywającą koszty wyżywienia, przerw kawowych oraz przygotowania materiałów dla uczestników – prosimy o jej uregulowanie do początku września. Owocem wspólnych spotkań i dyskusji stanie się monografia naukowa, opublikowana przez oficynę ujętą w ministerialnym wykazie wydawnictw punktowanych.

Uprzejmie prosimy o nadsyłanie tematów wystąpień wraz z krótkim abstraktem (1000–1500 znaków) w terminie do 15 maja na adres: oswiecenie@ibl.waw.pl.

Łączymy wyrazy szacunku

Prof. Anna Grześkowiak-Krwawicz, Kierownik Pracowni Oświecenia IBL
Dr Magdalena Bober-Jankowska, Pracownia Oświecenia IBL
Paweł Jaskanis, Dyrektor Muzeum Pałacu Jana III w Wilanowie
Jakub Jakubowski, Burmistrz Miasta Radzyń Podlaski